

Досвітні вогні

№ 2

ЖОВТЕНЬ

1989

АРХІВ М-1

НАРОДНИЙ РУХ УКРАЇНИ ЗА ПЕРЕБУДОВУ. ТРИБУНА НИЗОВИХ ОСЕРЕДКІВ КИЇВЩИНИ

ВСТАВАЙ, ХТО ЖИВИЙ,
В КОГО ДУМКА ПОВСТАЛА!
ГОДИНА ДЛЯ ПРАЦІ НАСТАЛА!
НЕ БІЙСЯ ДОСВІТНЬОЇ МЛИ, -
ДОСВІТНИЙ ОГОНЬ ЗАПАЛИ,
КОЛИ ЩЕ ЗОРЯ НЕ ЗАГРАЛА.

ЛЕСЯ УКРАЇНКА

НАША ПОЗИЦІЯ

Газета "Досвітні вогні" будує свою громадсько-політичну платформу на засадах програми і статуту Народного руху України за перебудову, але жодною мірою не залежить від його керівних органів.

Наша газета може мати власний погляд на окремі події, факти, а також залишає за собою право критикувати керівництво НРУ.

Редколегія "ДВ"

ВІСТІ З ОБЛАСТІ

БРОВАРІ. Мітинг "Вся влада - Радам!", який відбувся тут 1 жовтня, став першою широкою розмовою між представниками місцевих неформальних товариств та офіційних організацій. Найчіткіше окреслився цей діалог між представниками Руху і комуністами, підтримуваними міським комком партії та міськвиконкомом.

З доповіддю про Рух та його завдання виступив голова Броварської міськрайонної координаційної ради НРУ М.Г.Лисенко. Рухівці рішуче засудили антидемократичні проекти законів про вибори, розроблені комісією Президії Верховної Ради УРСР, статтю 6-у Конституції УРСР, яка дозволяє партії узурпувати владу. Піддали вони критиці і вересневий Пленум ЦК Компартії України з його заподадливим славослів'ям на адресу В.В.Щербицького, з іменем якого пов'язані криза сучасної економіки республіки, денационалізація українського народу, чорнобильська трагедія. Представники Руху висунули пропозицію, щоб за основу Закону про вибори в Українській РСР було взято альтернативний проект, підготовлений групою народних депутатів СРСР.

Голова міського Товариства української мови імені Т.Г.Шевченка М.Г.Овдієнко засудила пункт Платформи КПРС з національної політики, в якому йдеться про законодавче закріплення російської мови як загальнодержавної на території СРСР, внесла конкретні пропозиції до проекту Закону про мови в Українській РСР.

Партійні активісти виступали на мітингу в дусі останніх партійних настанов і рішень, але обійшли мовчанкою низку важливих обговорюваних питань.

До редакції надходять повідомлення, що мітинги на цю тематику відбулись у Борисполі, Білій Церкві, Вишгороді, Василькові, Обухові... У переважній більшості вони показали, що влада на місцях і досі не дозволяє НРУ публічно розмовляти з народом сам на сам. Тільки за участю партійних, комсомольських і виконавчих комітетів!

Від позиції партапарату, певна річ, залежить і поведінка міліції, яка то тут, то там досить нервозно реагує на українську національну символіку. Однак перший крок зроблено: незважаючи на перешкоди, Рух вийшов на лінію широкого спілкування з населенням.

ПРО НАЦІОНАЛЬНУ СИМВОЛІКУ

Національна символіка є своєрідним кодом історичної пам'яті народу.

Рух вважає необхідним здійснення демократичних заходів для відродження й поновлення в правах давньої української символіки - синьо-жовтого прапора та герба-тризуба, що створювались протягом століть самим народом.

Українська синьо-жовта сполука є однією з найдревніших серед сучасних прапорних кольорів, бере свій початок від перших київських князів, виступає в гербі Галицько-Волинського князівства XIII ст., що зображував золотого лева на синьому тлі. Синьо-жовті барви мали серед інших і прапори запорізьких козаків. В роки європейських революційних подій середини XIX ст. синьо-жовті прапори були символом боротьби українців за національні й соціальні права. Синьо-жовтий прапор використовувався і під час революційних подій 1917-1918 рр. Отже, законодавче затвердження УНР та ЗУНР української національної символіки, яка має під собою багатовікові історичні традиції, було лише формально-юридичною констатацією об'єктивної реальності. Національний герб "Тризуб", затверджений у 1918 р., був розроблений на основі княжого знаку Володимира Великого.

Під час громадянської війни та в перші роки Радянської влади і національна, і революційна символіка нерідко використовувалися поряд з різними угруповуваннями, зокрема і радянськими.

У пізніші роки, з утвердженням в СРСР сталінського тоталітарного режиму, з наступом проти національної свідомості та історичних традицій, українська національна символіка /синьо-жовтий прапор, герб-тризуб і поширений гімн "Ще не вмерла України"/ безпідставно трактувалась як націоналістична, зазнавала всіляких паплюжень і була несправедливо вилучена з історико-культурної спадщини українського народу.

Беручи до уваги глибокі народні традиції, зважаючи на те, що синьо-жовтий прапор, герб "Тризуб" протягом багатьох віків утвердилися як національні символи українського народу, з"їзд виступає за відродження української національної символіки і ухвалює:

- роз'яснювати історію виникнення, зміст національної символіки, пропагувати її, виявляючи розуміння політичної й психологічної складності питання, терпимість і толерантність;

- підтримувати відродження національних символів інших народів, що проживають на території України;

- домагатися від уряду України вжити необхідних заходів проти переслідування за використання національних символів.

Ухвалено установчим з"їздом Народного руху України за перебудову 9.09.1989 р.

ЗАМІСТЬ МЕТЕОЗВЕДЕННЯ

МОСКВА. Гострим шовіністичним смородом несподівано потягло з Лужників, де 3-го жовтня відбувся мітинг з ініціативи Москов-

ської ради профспілок. Спочатку, звичайно, йшлося про демократизацію суспільства, зростання ролі профспілки в трудовому й особистому житті робітника тощо. Згодом

/Закінчення на 8-й стор./

Досвітні вогні

№ 3

Листопад

1989

НАРОДНИЙ РУХ УКРАЇНИ ЗА ПЕРЕБУДОВУ. ТРИБУНА НИЗОВИХ ОСЕРЕДКІВ КИЇВЩИНИ

ВСТАВАЙ, ХТО ЖИВИЙ,
В КОГО ДУМКА ПОВСТАЛА!
ГОДИНА ДЛЯ ПРАЦІ НАСТАЛА!
НЕ БІЙСЯ ДОСВІТНОЇ МЛИ, -
ДОСВІТНИЙ ОГОНЬ ЗАПАЛИ,
КОЛИ ЩЕ ЗОРЯ НЕ ЗАГРЛА.

ЛЕСЯ УКРАЇНКА

БЛАГОСЛОВЛЯЮ ТВОЮ СВАВОЛЮ,
ДОРОГО ДОЛІ, ДОРОГО БОЛЮ.
НА ВСЕРОЗХРЕСТІ ЛЮТІ І ЖАХУ,
НА ВСЕПРОЗРІННІ СМЕРТНОГО СКРИКУ
ДАЙ, УКРАЇНО, ГОРДОГО ШЛЯХУ,
ДАЙ, УКРАЇНО, ГОРДОГО ЛИКУ.

ВАСИЛЬ СТУС

ЧОРНИЙ ХРЕСТ БІЛОЇ ЦЕРКВИ

Рішучий опір місцевої влади зустріла пропозиція білоцерківців підтримати рішення ООН вшанувати 4 листопада пам'ять жертв голодомору. Після тривалої бюрократичної тяганини міськвиконком відмовив у проведенні мітингу. Не дав дозволу на панахиду по жертвах голодомору 1932-33 років і єпископ України Філарет. Однак, незважаючи на це, о 15 годині на майдані біля Історичного музею зібралося кілька сот чоловік. Сюди прибув і священник Української автокефальної православної церкви о.Методій. Панахида все-таки відбулася. Святий отець закликав віруючих та атеїстів, комуністів і безпартійних до примирення. Свідки голоду на Україні 1932-33 років О.І.Гай та К.С.Луценко розповіли, як у ці страшні часи люди їли лободу, листя вишні, як пухли, сохли та вмирали діти, а місцеві партійці й активісти грабували оселі.

Подарувати це організаторам панахиди білоцерківські власті не могли. Коли описана акція скінчилася, міліція почала ловити активістів. З увімкнутими фарами та сиренами смугасті машини перепинили дорогу рейсовому автобусу "Одеса-Київ". Стражі порядку в уніформі та в цивільному увірвалися до салону і накинулися на Євгена Єлфімова - заламали йому руки, схопили за волосся. Гнівні протести пасажирів їх не зупинили. Міліціонери силоміць витягли і заштовхнули до свого автобуса шістьох чоловік. За сфабрикованими звинуваченнями місцевий суд ухвалив арештувати на 7 діб Валентина Пionтківського, на 5 - Євгена Єлфімова, Леоніда Маслюка, Віктора Соловйова, оштрафувати на 75 карбованців Олександра Ткачука, Валентина Бреуса.

5 листопада білоцерківські активісти УРС та Руху виставили перед райвідділом міліції ультиматум: якщо не буде звільнено заарештованих, то вони розпочнуть пікетування. І о 15 годині заарештованих звільнили.

Нині громадськість Білої Церкви вимагає розслідування протизаконних дій міліції та суду.

В. СОЛОВЙОВ

Виходить, і міськвиконком, і міліція Білої Церкви виступають на боці колишніх організаторів голодомору, а не їхніх жертв. Це хронічна глухота до болю і скорботи нашого народу, цинічне святотатство проти його пам'яті.

ЧЕРЕЗ ТЕРНИ ДО ЗІРОК ...

наша панорама

ТБІЛІСІ. За одностайної підтримки населення столиці демократичні сили Грузії домоглися від свого керівництва згоди на проведення референдуму щодо виходу республіки зі складу СРСР. Уповноваження здійснити цей захід отримав Комітет національного порятунку, який об'єднав усі неформальні організації Грузії. Референдум намічено провести вже у грудні нинішнього року під наглядом представників ООН. Для цього уряд Грузинської РСР пообіцяв надати Комітетові усі засоби масової інформації. Таку ж мету поставили перед собою і вірменські неформали.

ЛЬВІВ. 29 жовтня Преображенський храм повернувся у лоно своєї історичної церкви. Відбулося це природним шляхом - у результаті одностайного волевиявлення парафіян і рішучості таких священників, як о.Ярослав Чухній. Нарешті, після багаторічних поневірянь, українські греко-католики почали реалізовувати своє конституційне право на віросповідання.

Селяни з Жулина Стрийського району освятили Хреста на символічній могилі Українських січових стрільців. Мітинг-реквієм розпочався греко-католицькою відправою. Панахида по стрільцях відбулася і в с.Підмонастирі Перемишлянського району.

РІВНЕ. 30 жовтня відбувся суд над організаторами забороненого владою мітингу під гаслом "Вся влада Радам!" М.Поровський, І.Дем'янчук та В.Червоний отримали по 15 діб арешту, на М.Данкевича, О.Бородіна, О.Гладунова та М.Шермана накладено великі грошові штрафи. Розганяючи людей, що стояли біля приміщення суду, міліція застосувала гумові кий. Побитого юнака С.Кричинського в непритомному стані відвезли до лікарні.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ. З 24 по 27 жовтня у місті тривав судовий процес над шістьма активістами Руху - Богданом Теленком, Левом Бірюком, Валентином Бендюгом, Миколою Звіриком, Геннадієм Сіренком, Сергієм Таранчуком. Всіх їх оштрафували на суми від 20 до 150 карбованців. За провину їм було виставлено організацію несанкціонованих зборів у клубі воїнів-"афганців", де було ухвалено резолюцію про передачу партапаратівського ліксанупру інвалідам Великої Вітчизняної війни та інвалідам-"афганцям".

ЧЕРКАСИ. 9 листопада Придніпровський райнарсуд розглянув справу п'яти чоловік, яких звинувачували в тому, що вони 7-го листопада пройшли із синьо-жовтим прапором мимо колони демонстрантів. Голову обласної філії УРС О.Шевалдіна засуджено на 15 діб, І.Удовиченка - на 5. На І.Процюка та Є.Зоря накладено штрафи по 50 карбованців.

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК. 29 жовтня на околиці міста, в Дем'яновому Лазу, за участю сотень тисяч громадян з різних міст і сіл Західної України відбулося перезахоронення жертв сталінського геноциду. За греко-католицьким обрядом було віддано землі 530 останків мирних жителів Івано-Франківської області, знищених НКВС на початку літа 1941 року. В заупокійній відправі взяли участь 23 священники, з них 2 єпископи.

І листопада трудящі Івано-Франківська відзначили 71-шу річницю від дня проголошення Західно-Української Народної Республіки. Панахиду по стрільцях, що полягли за волю свого краю, відправили о.о. Васирик та Дмитерко. У святі взяв участь народний депутат СРСР поет Дмитро Павличко.

ВСТАВАЙ, ХТО ЖИВИЙ,
В КОГО ДУМКА ПОВСТАЛА!

ДОСВІТНИ ВОГНИ

СІЧЕНЬ -
ЛЮТІЙ

I

1990

НАРОДНИЙ РУХ УКРАЇНИ ЗА ПЕРЕБУДОВУ. ТРИБУНА НИЗОВИХ ОСЕРЕДКІВ РЕСПУБЛІКИ

БОЖЕ ВЕЛИКИЙ, ЄДИНИЙ...

Слова О. Жониського
Музика М. Лисенка

Говажко

ПРОБУДЖЕННЯ НАЦІЇ

Саме так! 21 січня 1990 року жива людська хвиля прокотилась по Україні, вихлюпнувшись поза її межі, об'єднавши в одному пориві наш народ й українську еміграцію. Такого рівня консолідації нації не знала наша історія понад 70 років. Винищувана голодом, масовими репресіями, страхом, тотальною пропагандою, вона поволі втрачала своє обличчя, пам'ять, гідність і довгі роки разом із катми скандувала анафему своїм героям.

І чи маємо дивуватися, що деякі представники української інтелігенції навіть сьогодні широко пропагують свої сумніви щодо відродження національних вартостей і об'єднання на їх основі нашого народу? Разом з партапаратом вони ділили Україну на Східну і Західну, пророкуючи першій іще довгий летаргичний сон.

І раптом сталося! На шлях від Івано-Франківська через Львів-Тернопіль-Рівне-Житомир до Києва вийшли прапороносці

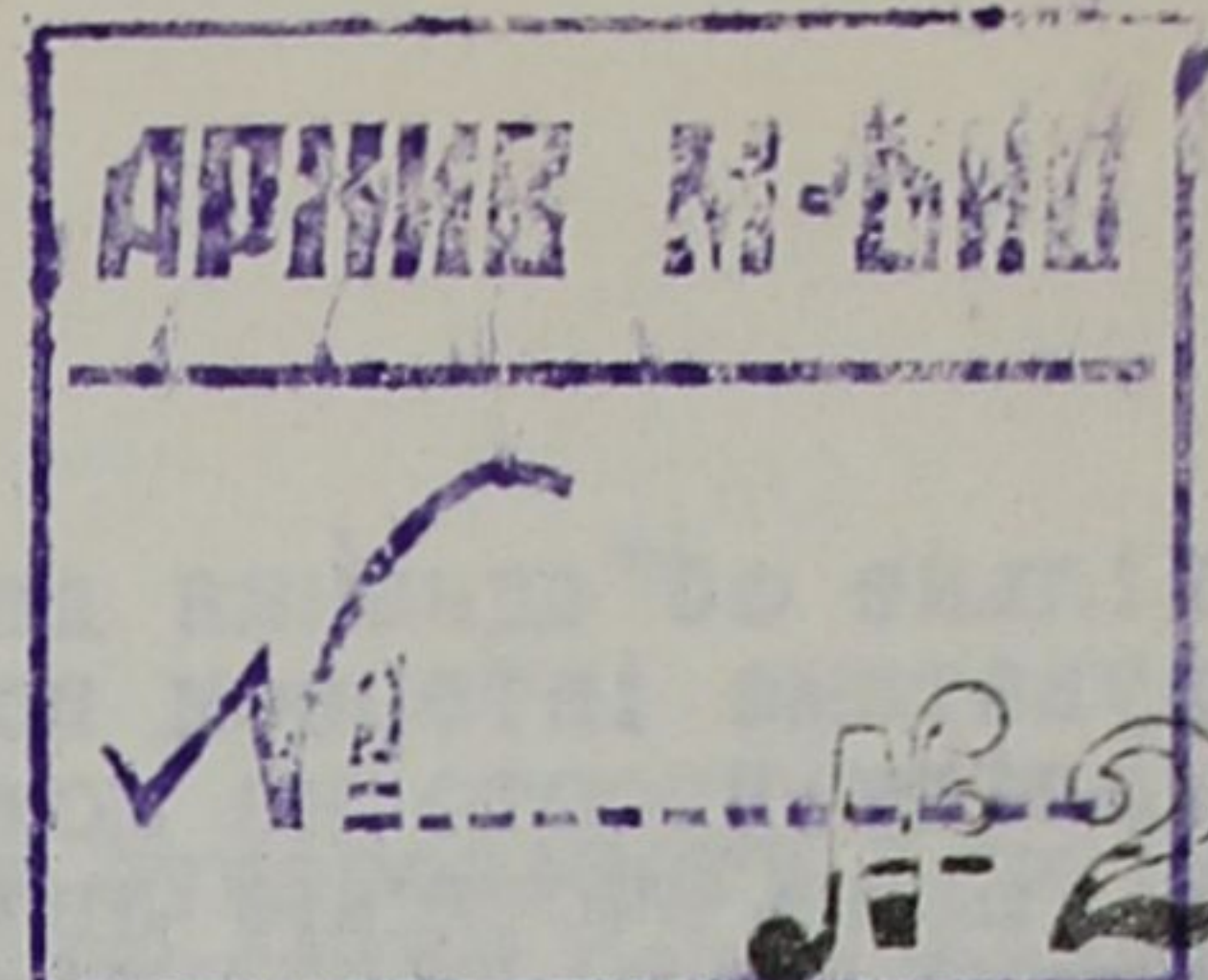
національної єдності від хутора Михайлівського до Чопу. Близько мільйона учасників!... Це число перевищило наші сподівання щонайменше втричі. А після участі у хвилі по всій Україні відбулися мітинги, присвячені Дню соборності України. Історичний Софійський майдан у Києві прийняв 100-тисячну громаду киян та кілька тисяч гостей майже з усіх областей України, сотні національних прапорів і гербів. "Україна - єдина!", "Харків - українське місто!", "Донецьк - українське місто!" - в цих гаслах делегацій був протест проти образливої для нашого народу імперської репліки М. Горбачова, кинутої ним у Вільнюсі.

Мітинги соборності відбулись у Вінниці, Дніпропетровську, Донецьку, Житомирі, Луцьку, Львові, Запоріжжі, Одесі, Рівному, Тернополі, Чернівцях, Херсоні, Хусті... сливе чи не у всіх обласних центрах, а також у багатьох районах і селах Західної та Східної України. У святкуванні взяли участь представники національних громад: євреї, вірмени, азербайджанці, литовці, - мітинги відбулися в українських громадах Москви, балтійських республік, святкувала вся діаспора. Телеграми з Австралії, Канади й інших країн засвідчували всенародну солідарність. Така непереможна сила народного Духа. Століття неволі тяжко понівечили наш національний організм, але не вбили його сили до життя. Скептики і слабодухи бачили тільки пошматоване тіло народу, але не заглянули глибше - туди, де сплелось раціональне з ірраціональним, сплелось те, що має здатність вибухати раптово.

Святкування Дня соборності України Велика рада Руху ухвалила на своїй грудневій сесії 1989 року. Воно планувалося з двох частин: наукової сесії Великої ради 13 січня та всеукраїнської хвилі 21 січня. Наукова сесія не викликала застережень. Але ідея живого ланцюга Велика рада сприйняла неоднозначно. Дехто сумнівався в тому, чи готова Україна до такої акції /отакі ми діагности!/, інші побоювалися перешкод з боку партапарату. Сумніви не виправдалися. ЦК КПУ зайняв

Досвітні вогні

БЕРЕЗЕНЬ

1990

ВСТАВАЙ, ХТО ЖИВИЙ.
В КОГО ДУМКА ПОВСТАЛА!

НАРОДНИЙ РУХ УКРАЇНИ ЗА ПЕРЕБUDОВУ. ТРИБУНА НИЗОВИХ ОСЕРЕДКІВ РЕСПУБЛІКИ

ПЕРША СПОКУСА, АБО ЯК МИ ВЧИМОСЯ ДЕМОКРАТІЇ

Останнім часом серед киян поширилися чутки про те, що Рух незабаром стане єдиною політичною партією. Як не дивно, ця ідея заволоділа й головами декотрих чільних представників Руху. Спробуємо ж розібратися, що за "моноліт" пропонують нам її автори та прихильники.

Спочатку подивимося, чим є Народний рух України за перебудову сьогодні. Це, безперечно, добровільне об'єднання різноманітних політичних сил і течій республіки, які прагнуть суттєво поліпшити наше політичне й соціально-економічне життя. Тобто до Руху входять громадяни України з різними політичними поглядами, різні за національністю, менш- і більш радикальні за настрої, але які тимчасово об'єдналися для того, щоб спільним фронтом вибороти для України справжній суверенітет і демократію. Такий фронт забезпечує широку індивідуальну участь представників од різних партій та угруповань, яких задовольняють програма й статут Руху і які, зрозуміло, завжди можуть його покинути, якщо виникнуть принципові незгоди.

Чому ж так потрібно було об'єднати наші зусилля? У першу чергу для того, аби подолати головну перешкоду на шляху до прогресу - монопольну владу комуністів та створити рівні можливості для діяльності різних незалежних партій на території України.

І ось раптом чуємо: зробити з Руху одну партію!.. Важко сказати, де і як зародилася ця ідея: чи то її підкинули наші противники, чи вона визріла у сп'янілій від перших успіхів голові когось із нас, але не викликає сумніву одне: нам пропонують надзвичайно шкідливу метаморфозу. Певна річ, можна зрозуміти, яка спокуса заволоділа тією головою: використати наявні, хоч і ще досить слабкі, структури Руху та, що важливо, його неабияку чисельність. Так, можна зрозуміти, але не виправдати! До речі, про чисельність... У випадку втілення цього задуму вона помітно зменшиться, бо відразу ж дадуться взнаки уніфікація поглядів й елементарна партійна дисципліна /у кількох партіях одночасно не перебувають/. Правда, навіть після вичленення з нової партії багатьох учасників Руху можна сподіватися, що вона залишиться найчисельнішою після КПУ, але що це нам дасть? Хіба організація сильна тільки числом?.. Напевне, передусім авторитетом. А про який авторитет чи силу може бути мова, якщо почнеться розпад нашого добровільного об'єднання, нашого спільного фронту? Розпад за поглядами, за національністю і т.ін. Я вже не кажу про те повсюдне обурення, яке викличе серед членів Руху сам факт цього безцеремонного кроку. А такою безцеремонністю вже пахне. Бо про наміри перетворити Рух на партію дехто вже заявляє прилюдно. Не дочекавшись з'їзду НРУ... Отак, виявляється, ми вчимося демократії!

Коли я дивлюсь, як легко декому хочеться створити навколо себе партію, в моїй уяві постає весь тернистий шлях Української Гельсінсь-

кої Спілки, неймовірно тяжка доля мало не кожного з її членів. І тоді з моєї душі виривається майже крик: невже УРС, з її великим досвідом політичної боротьби, з її так дорого оплаченим розумінням свободи, підтримає цю бонапартистську авантюру?! І невже ми самі, не члени УРС, однаково поцінуємо тяжко зароблений і легкий хліб?!

Загнуждати розмаїтий Рух правилами однієї партії - означає не тільки створити нову політичну монополію. Це ще й посилить небезпеку втратити нашу революційну сутність. Бо зібраних в одні стіни людей легше прибрати до рук. Як правило, саме так і роблять: коли не вдається взяти ззовні - беруть ізсередини. У нашому випадку для цього не обов'язково треба використовувати комуністів, хоч і такого варіанту не слід випускати з уваги. Як і не слід забувати, що навіть найкращі з них ніколи не зітруть до чиста своєї багаторічної звички оглядатися на ЦК. Такий закон діалектики, і в його конкретній дії ми не раз переконувалися... Так чи інакше, а ті "руки" в нашому Русі знайдуться. Вони вже там повинні бути.

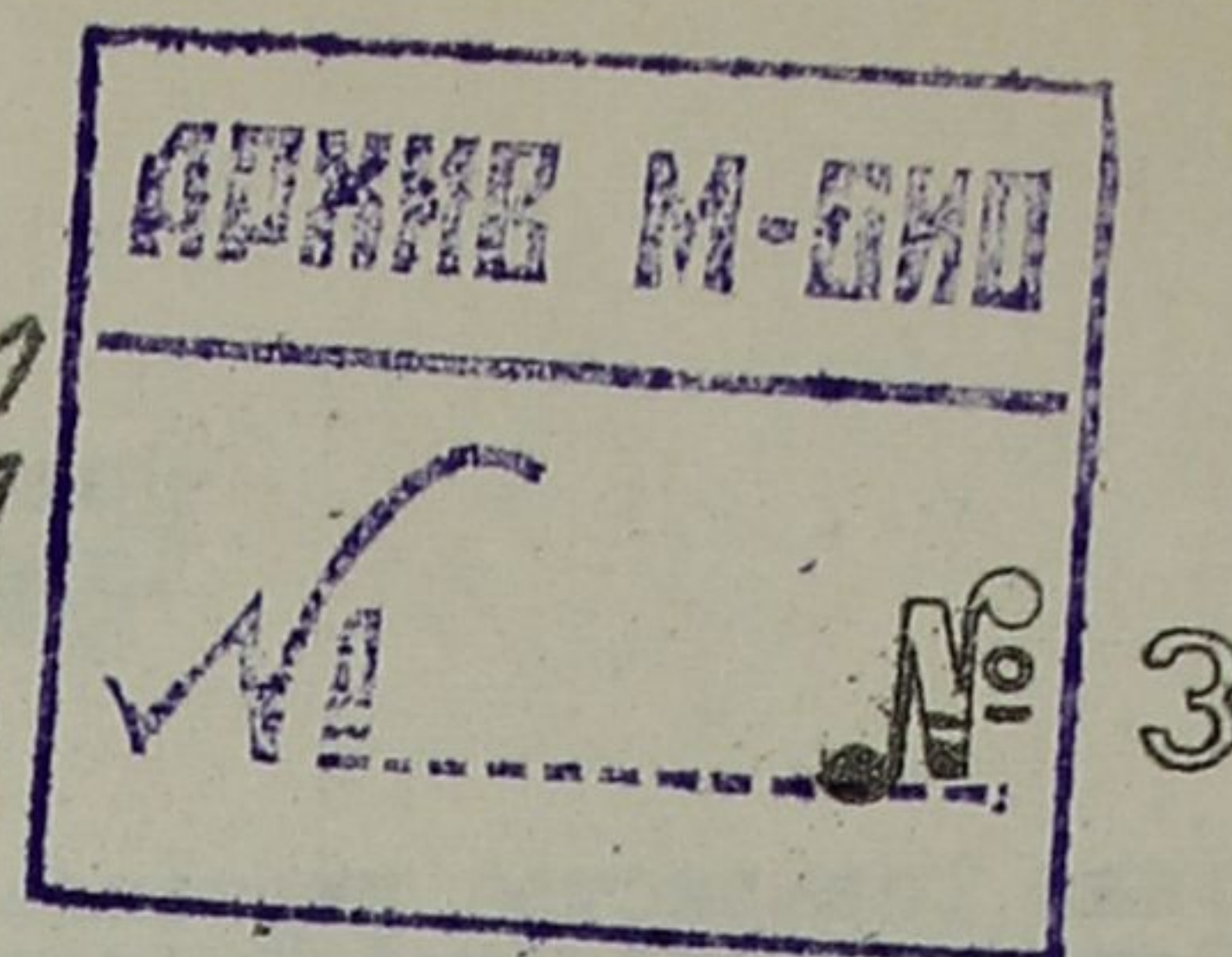
Історичний досвід і сучасна політична ситуація показують: нам потрібний не новий політичний монстр, а блок демократичних сил, тобто блок демократичних партій, угруповань і просто громадян, які, хоч і не належать до певної партії, але почуватися демократами. Тим-то Рух має залишатися широким всеукраїнським рухом за демократичну перебудову. Для населення нашої республіки це поки що єдина доступна і більш-менш організована початкова школа демократії, її своєрідний лікнеп. І ця школа тільки-но запрацювала; попереду - неосяжне поле роботи. Бо жодна партія не зуміє охопити стільки людей і так їх привабити, як це зробить завдяки своєму політичному розмаїттю Рух.

Сьогодні роль НРУ надзвичайно багатогранна. У ньому знаходить прихисток і той, хто згубився за свободою, і той, хто шукає правди. Рух - це наша багатоліка присутність, наше дружнє багатоголосся, наш спільний всеукраїнський дім. І якщо в цьому домі визріють нові жар-птиці свободи, ми не будемо стримувати їхній політ: хай несе кожна у світ своє добро. Але зараз ми не можемо віддати весь цей дах і все "живильне середовище" лише одній партії, хоч би яку широкомасштабну програму вона не запропонувала. Бо тоді інші потенційні жар-птиці залишаться без гнізда. Це було б недемократично і несправедливо.

Рух може припинити своє існування в теперішньому значенні тільки тоді, як до кінця виконає взятую на себе історичну місію, тобто коли розбудить народ і допоможе йому розплюстити очі, коли народяться й окріпнуть політичні партії, коли створимо вільну економіку й гарантуємо правову державу в межах суверенної України. Усіма цими завданнями справді здатний справитися лише моноліт, але моноліт як блок, як дос-

Досвітні вогні

КВІТЕНЬ

1990

ВСТАВАЙ, ХТО ЖИВИЙ.
В КОГО ДУМКА ПОВСТАЛА!

НАРОДНИЙ РУХ УКРАЇНИ ЗА ПЕРЕБУДОВУ. ТРИБУНА НИЗОВИХ ОСЕРЕДКІВ РЕСПУБЛІКИ

ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНА
НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІМН

Слова П.Чубинського Мелодія М.Вербичького

1. Ще не вмерла У-краї-на, ні слава, ні
во-ля, ще нам, браття у-країн-ці,
у-сміхне-ться до-ля. Зги-нуть на-ші
во-ріженьки, як ро-са на сонці,
за-па-ну-єм і ми, браття, у своїй сто-
ронці. 3. Ду-шу й тіло ми по-ло-жимо
за сво-ю сво-бо-ду та й покажем,
що ми, брат-тя, козацько-го ро-ду.

Ще не вмерла Україна,
ні слава, ні воля,
ще нам, браття українці,
усміхнеться доля.

Згинуть наші воріженьки,
як роса на сонці,
запануєм і ми, браття,
у своїй сторонці.

Душу й тіло ми положим
за свою свободу

та й покажем, що ми, браття,
козацького роду.

Станем, браття, всі за волю -
від Сяну до Дону.
В ріднім краю панувати
не дамо нікому.

Чорне море ще усміхнеться
і Дніпро зрадіє,
ще на нашій Україні
доленька доспіє.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!
ВО ІСТИНУ ВОСКРЕС

щоби врятувати нас від погноб-
лі. Господь Бог віддав свого
єдиного Сина на тяжкі муки за
нас, за дітей наших. Тож по-
каймося! Приймімо Господа Все-
держителя у своє серце - вос-
кресімо любов і милосердя до
ближнього. Сьогодні Великдень.
Ми святкуємо у родинному колі
Воскресіння Божої Істини. При-
чащаємося свяченням.

Та чи всім нині добре? Мо-
же, за стіною хвора, старенька
людина, самотня і немічна?
Зайдімо до неї цього Великод-
ня - занесімо крашанку, ок-
расць паски, звеселімо її,
всіма забуту, радісною віст-
вою.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!
ВО ІСТИНУ ВОСКРЕС

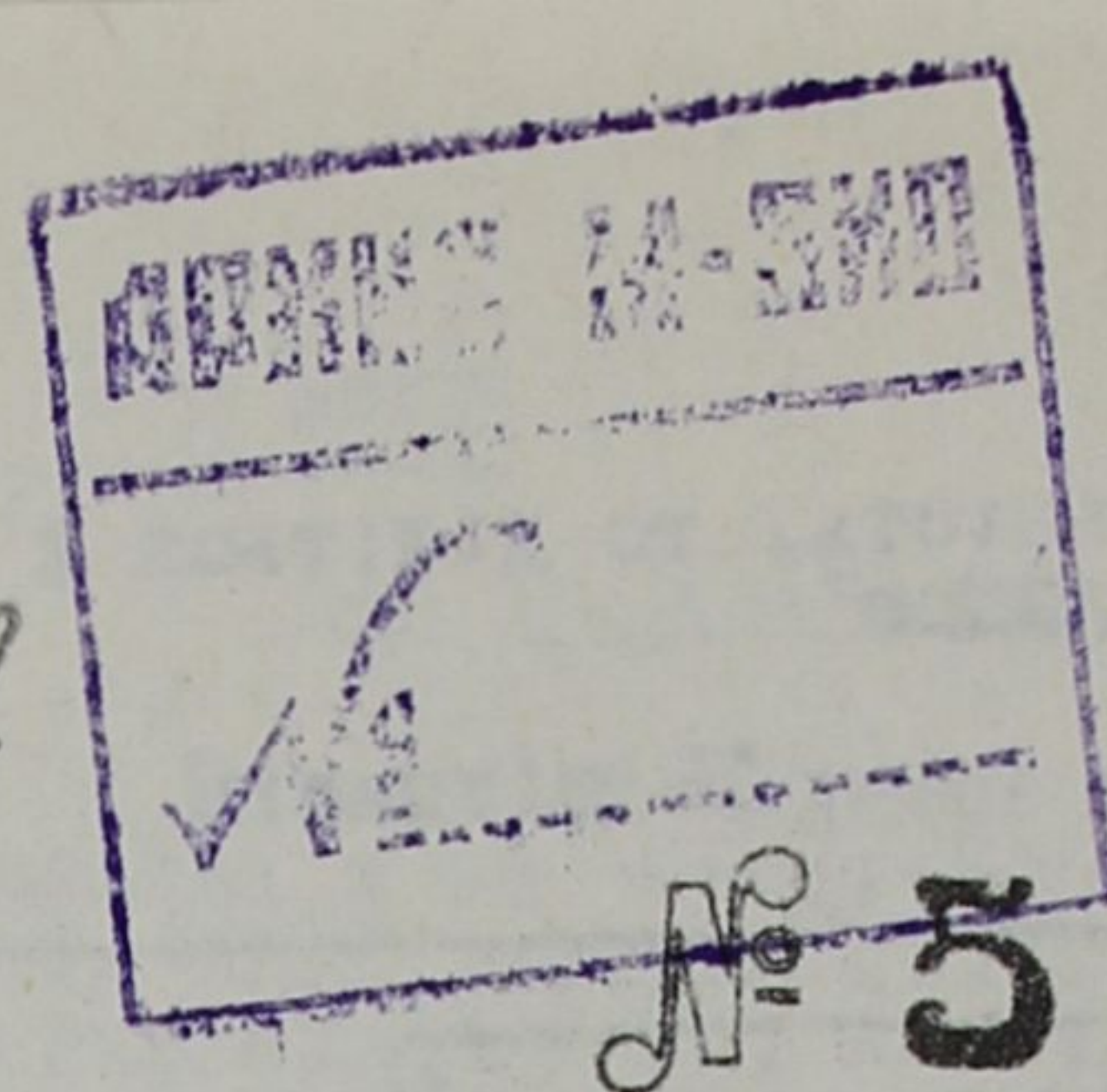
у ділах наших.

Кіноча громада Руху

ВСТАВАЙ, ХТО ЖИВИЙ.
В КОГО ДУМКА ПОВСТАЛА!

Досвітні вогні

ЛИПЕНЬ -

СЕРПЕНЬ

1990

НАРОДНИЙ РУХ УКРАЇНИ ЗА ПЕРЕБUDОВУ. ТРИБУНА НИЗОВИХ ОСЕРЕДКІВ РЕСПУБЛІКИ

НАРОДЖЕННЯ ДЕМОКРАТІЇ

У НОМЕРІ:

ОБГОВОРДЖО СЕСІД ВЕРХОВНОЇ
РАДИ УРСР 12-ГО СКЛИКАННЯ І
XXVIII ВІЗД КОМПАРТІЇ УКРАЇНИ.

ДНІ КОЗАЦЬКОЇ СЛАВИ. ЕКС-
КУРС В ІСТОРІД: ЯК ШЕВЧИК УРЯ-
ТУВАВ СІЧ.

СТАТТЯ "ЕКСТРАСЕНСИ, ДЕМО-
КРАТІЯ І ЦЕРКВА".

ПРОГРАМА І СТАТУТ УКРАЇН-
СЬКОЇ ХРИСТІЯНСЬКО-ДЕМОКРАТИЧ-
НОЇ ПАРТІЇ.

СЛОВО ЛЕВКА ЛУК'ЯНЕНКА.

ЗВЕРНЕННЯ І ПОВІДОМЛЕННЯ.

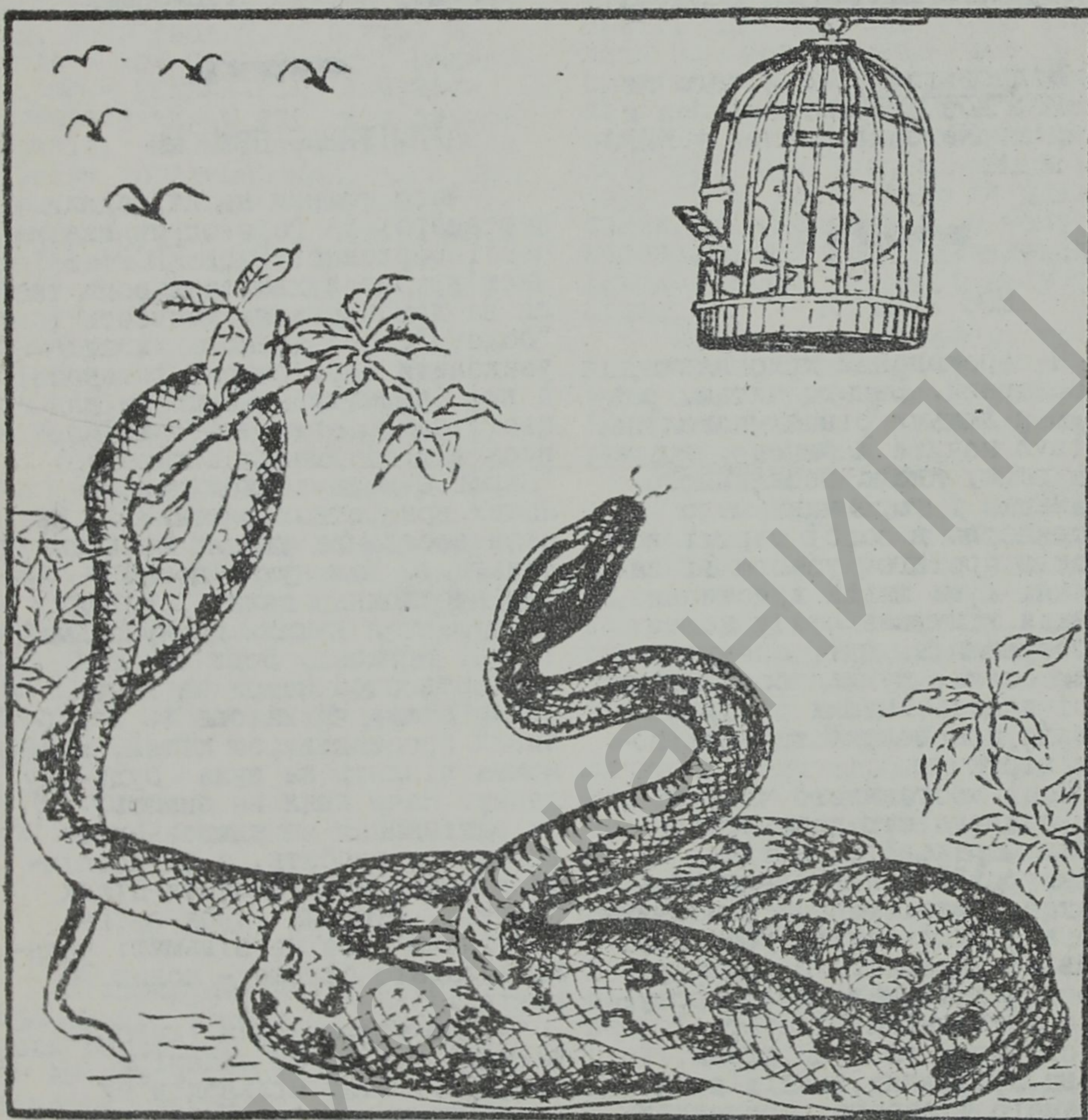
.....
жаком" в її розумінні є кожний,
хто хоч на дрібку має відмін-
ні політичні погляди і, що най-
страшніше, може поставити під
сумнів такі дороги її серцю і
шлунку! / пільги. Функціонерам
партійно-адміністративної сис-
теми, видно, зовсім невтямки,
що цей чисто тваринний їхній
страх, непогамовна жадіоність
і політична сліпота обов'язко-
во зіграють для всіх нас і для
них зокрема вельми кепську роль.
Бо всякому терпінню є межа. На-
род можна дурити довго, але не
вічно. Здається, саме так
ловився колись американський
президент Авраам Лінкольн.

м.Одеса

К.АНДРЮЩЕНКО

НЕМА ДУРНИХ

На сто відсотків підтримує-
мо рішення депутатів Демократи-
чного блоку утворити власну На-
родну Раду і таким чином відме-
жуватися від реакціонерів, що
складають більшість на сесії
Верховної Ради УРСР. Примітивна
за своєю суттю, хитрість парт-
апарату полягала в тім, щоб для
годиться кинути демократам якісь
жалюгідні крихти, а за це у ви-
падку різних соціальних невдач
мати на кого спихнути частину
відповідальності. Ні, голубчики,
нема дурних: коли хочете ділити

Малюнок Леоніда ЯРЧУКА

ВІДГУКИ, КОМЕНТАРІ

ПОЛІТИЧНЕ ЖИТТЯ УКРАЇНИ

НЕВТЯМКИ

До глибини душі мене обу-
рюють лицемірні запевнення пар-
тократичних депутатів у тім, що
вони нібито виступають за консолі-
дацію в українському парламенті.
Яка ж то консолідація, коли агре-
сивно-слухняна більшість не доз-
воляє обрати хоча б на посаду
першого заступника Голови Верхов-
ної Ради УРСР представника демо-

кратичного блоку Ігоря Юхновсько-
го?! Здавалося б, саме така ось
"середина", такі помірковані люди
могли цілком влаштувати і консер-
ваторів. Але ж ні, не "прой-
дуть"! І чхати партократії на
те, що Ігор Юхновський має всі
необхідні дані для цієї посади,
а відтак чхати й на долю на-
шого народу. Головне для неї -
не пропустити навіть на "крає-
чок" влади "чужака". Тим "чу-

ВСТАВАЙ, ХТО ЖИВИЙ,
В КОГО ДУМКА ПОВСТАЛА!

Досвітні вогні

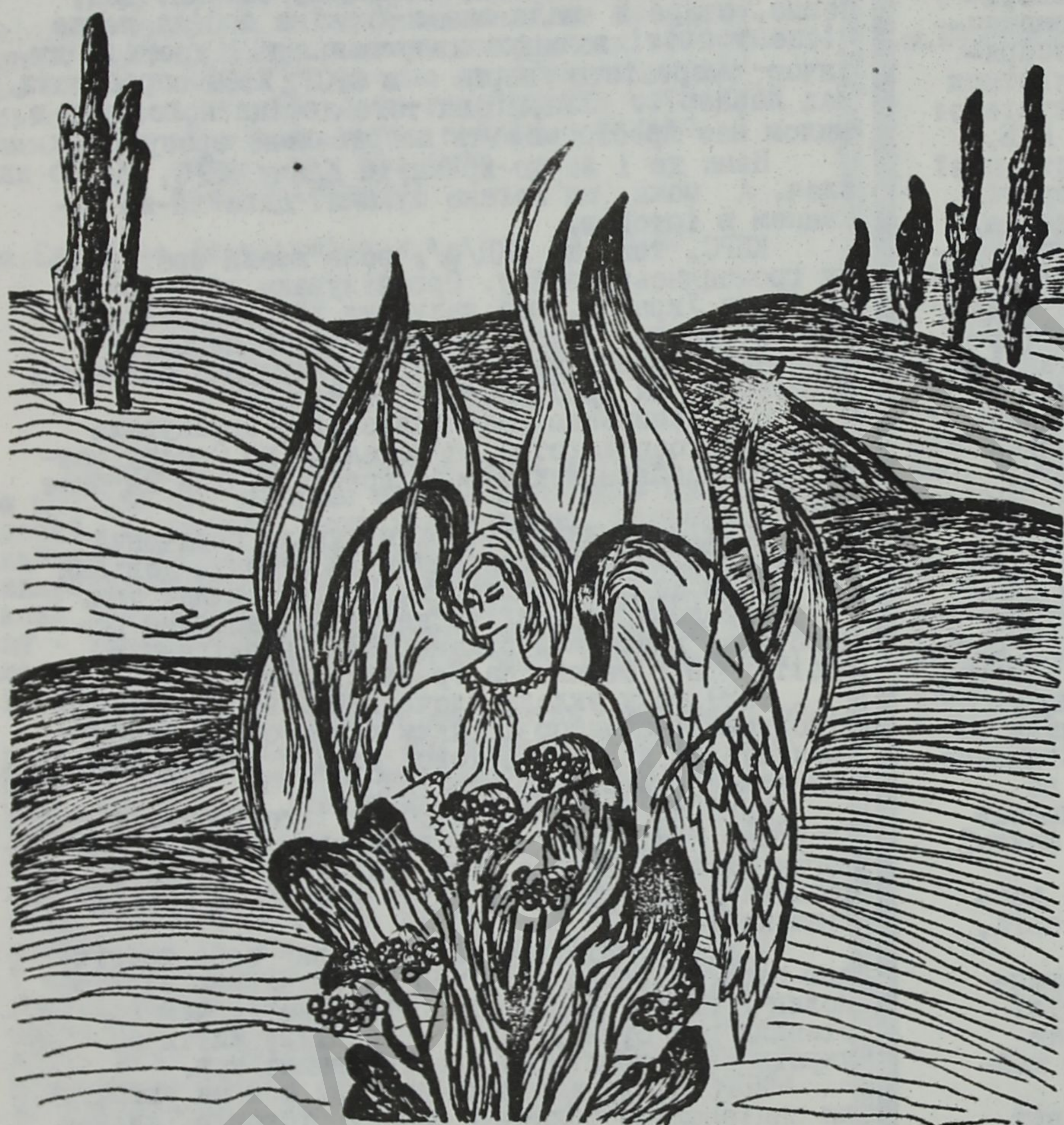
№ 6

ВЕРЕСЕНЬ

1990

НАРОДНИЙ РУХ УКРАЇНИ ЗА ПЕРЕБУДОВУ. ТРИБУНА НИЗОВИХ ОСЕРЕДКІВ РЕСПУБЛІКИ

НЕОПАЛИМА КУПИНА

Малюнок Ліди Хоменко

ГЕРОЯМ СЛАВА

ЮРІЙ ЛИТВИН

26.II.1934 - 4.09.1984

Якось важко повірити, що Юрій Литвина - це витончену, поетичну натуру, мрійника і принципового противника будь-якого насильства - було визнано особливо небезпечним державним злочинцем, рецидивістом і засуджено загалом на 41 рік неволі, з яких йому довелося відсидіти 21. До своїх 50 років він не дожив...

Народився Юрій Тимонович Литвин у с.Ксаверівка Васильківського р-ну на Київщині, але ріднішими йому стали Ба-

рахти, де з похилої хатини на вулиці Промінській і досі поглядає на улюблену синову стежину з-під крутої гори його старенька мати Надія Антонівна Парубченко.

Батько Юрія, що, як і мати, був учителем, загинув на війні. Ось чому з 12 років хлопець ріс при дядькові поза Україною. Відтак із 18 років - неволя в Куйбишевській області /1934-1935/, у Мордовії /1935-1936/, трохи пожив на Україні та в Сибіру /не з

власної волі/, знову на Україну. Звідки спроводили у неволю в Комі /1975-1978/, потім півтора року адміністративного нагляду в Барахтах і - новий арешт 6 серпня 1979 року, ув'язнення в Білій Церкві та Бучі і, без виходу на волю, в 1982 році - на особливому режимі у відомому таборі смерті Кучино на Уралі...

Склялося так, що писати Литвині було легше російською. Однак його національна свідомість завжди була виразною: вже в 1955-му його судили за створення в неволі "Групи визволення України". Майже все, що написав Литвин, донині зберігається у сейфах КДБ: книжка віршів "Трагическая галерея", повісті "Безумець" та "Рабочее дело", "Поэма о подснежниках", велике есе про життя в таборах "Лікно Бога нема - все дозволено". Написав Литвин і низку публіцистичних статей, які були опрацьовані від імені правозахисної Української Гельсінської групи /нині Українська республіканська партія/. За кордоном виходила книжка українських віршів Литвина. В останній рік життя писав у неволі повість українською мовою "Аленка". Її конфіскували, і це тяжко гнітило автора: художникові, як і матері, нестерпно бачити, як умирав твою дитину, твій твір. А не писати він не міг.

Переніс три операції, кілька тривалих голодівок протесту проти нестерпного режиму, зазнав знущань від наглядачів. 28 серпня 1984 року його виявили в камері з розтягтим животом... Помер через два тижні, бо був українським вояком. Тяжко страждав, що нема виходу творчій енергії: викинути щось на папері там було практично неможливо.

Поховали Юрія Литвина на кладовищі коло села Вороньково Чусовського р-ну Пермської області під номером 7. Поруч, рівно через рік, поховали поета Василя Стуса під номером 9.

18 листопада 1989 року літаком до Києва прибули три домашини. Наступного дня 30-тисячна скорботна колона

Досвітні вогні

№ 7

ЖОВТЕНЬ

1990

ВСТАВАЙ, ХТО ЖИВИЙ.
В КОГО ДУМКА ПОВСТАЛА!

НАРОДНИЙ РУХ УКРАЇНИ ЗА ПЕРЕБУДОВУ. ТРИБУНА НИЗОВИХ ОСЕРЕДКІВ РЕСПУБЛІКИ

НІ-НОВОМУ СОЮЗНОМУ ДОГОВОРУ!

С Л О В О
заступника Голови УРП
Григорія Гребенюка на
митингу в Києві
2 вересня 1990 року

Шановна громадо! Українці і неукраїнці! Всі, кому українська земля стала рідною, а Україна Батьківщиною! Російська імперія хоче накинати на нас нове ярмо. Бо ярмо 1654 року, що йшло так необачно прийняв на українську шию Богдан Хмельницький, зносилося. Зносилося і ярмо 1922 року, яке накинуди на нас Ленін і російські більшовики.

Два рази нас одурили. Невже дамося одурити і втретє?!

Великий Шевченко, звертаючись до Бога, писав:

Поможи нам, ізбави нас
Вражої наруги.

Поооров ти першу силу,
Пообори і другу.

Ще лютішу!...

Так, російське ярмо страшне, люте. Воно душить нас фізично і матеріально. Сьогодні ми не маємо вже й цигарок. Чого не стане завтра – передбачити не можна. Економіка летить у прірву.

Ярмо тяжко понівечило наші душі. Ми виплакали Закон про державність нашої мови, а чи він діє? Кажуть, у Харкові з Нового року не буде жодної україномовної газети. В Донецькій області, що за населенням майже дорівнює Литві, Латвії і Естонії разом узятим, лише 2,5 відсотка дітей навчаються українською мовою. Два роки ми б'ємось над тим, щоб у мільйонному місті Донецьку відкрити одну українську школу!...

Доки це триватиме?!

Доки наша земля плодитиме перевертнів і яничарів?

Доки Одійники і Коротичі пописуватимуть українські віршики, а в Москві служитимуть окупантові?

Доки Івашки і Ревенки будуть клястися на українській землі у своїй любові до України, а в Москві – служити оку-

ВСІ НА БОРОТЬБУ
ЗА НЕЗАЛЕЖНУ
УКРАЇНУ!

пантові?

Дехто каже, що Україна й Росія страждають однаково. Це неправда. Так, ми в одній тюрмі, в тюрмі народів, але в цій тюрмі український народ перебуває у камері, а російський служить наглядачем.

Чи це одне й те ж?!

Прогресивні росіяни почали доходити висновку, що Росії вже не під силу втримувати імперію в цілості, що російський народ уже втомився від осоружної ролі жандарма. Ми вітаємо діалог Росії з Кремлем і бажаємо їй успіху, ми готові до якнайширшої співпраці з Росією для повалення імперії.

Українська республіканська партія закликає киян і некиян до організації страйкомів на всіх заводах, фабриках і в установах.

СТРАЙК! Це єдина зброя – мирна й законна, якою ми змусимо Москву зректися укладення нового союзного договору. Якщо Кремль не схаменеться – закликаємо всіх вас, весь народ України до всенародного страйку.

Брати і сестри, єднаймося! В єдності наша сила. Тільки так ми здобудемо волю для України.

НІ-Союзному договору!
ХАЙ ЖИВЕ ВІЛЬНА УКРАЇНА!

ДОСВІТНИ ВОГНИ

8

НЕЗАЛЕЖНИЙ ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНИЙ ТА ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖНІЙ ЧАСОПИС

ГРУДЕНЬ 1990

— Світиш ти мені і грієш милим чорнобильським атомом. Возлюблю тебе, возлелію в долонях своїх і пошлю до хитких людей подихом власним — на славу безсмертного роду нашого.

ЛЕГАЛЬНА АНТИКОМУНІСТИЧНА

Після тривалих зволікань 5 листопада 1990 року Українська республіканська партія стала першою і єдиною на території України зареєстрованою політичною партією. Вперше в історії існування комуністичного режиму отримано право на легальну діяльність антикомуністичної політичної партії.

На численні запитання прихильників УРП повідомляємо її розрахунковий рахунок: 161901/700647 в Укрінбанку м. Києва, МФО 300012.

ДОРОГІ ЧИТАЧІ!

У нашому часописі виступає літературно-художня студія „Вертеп”, участь в якій беруть професіонали й любителі, тобто всі, хто має бажання і хист. Отож запрошуємо до веселої та корисної роботи.

Тема цієї вистави: „Група 239”. Що це таке?.. Подаємо коротку довідку.

Група 239 — реакційна більшість у нинішній Верховній Раді УРСР. Головним чином це секретарі різних комітетів комуністичної партії, маріонеткові голови обласних, міських та районних Рад, керівники підприємств. Депутатські мандати вони здобули, використавши стару систему партійного та адміністративного послуху, низьку політичну свідомість частини населення переважно в сільських районах Східної і Південної України, нечесні методи у передвиборній боротьбі та під час голосування.

Боячись втратити свої теплі посади і привілеї, група 239 сьогодні блокує в парламенті України прогресивні, рятівні для нашого народу ініціативи депутатів від Демократичного блоку.

— Отже, юначе, ми з тобою математично довели історичну спільність двох важливих понять...

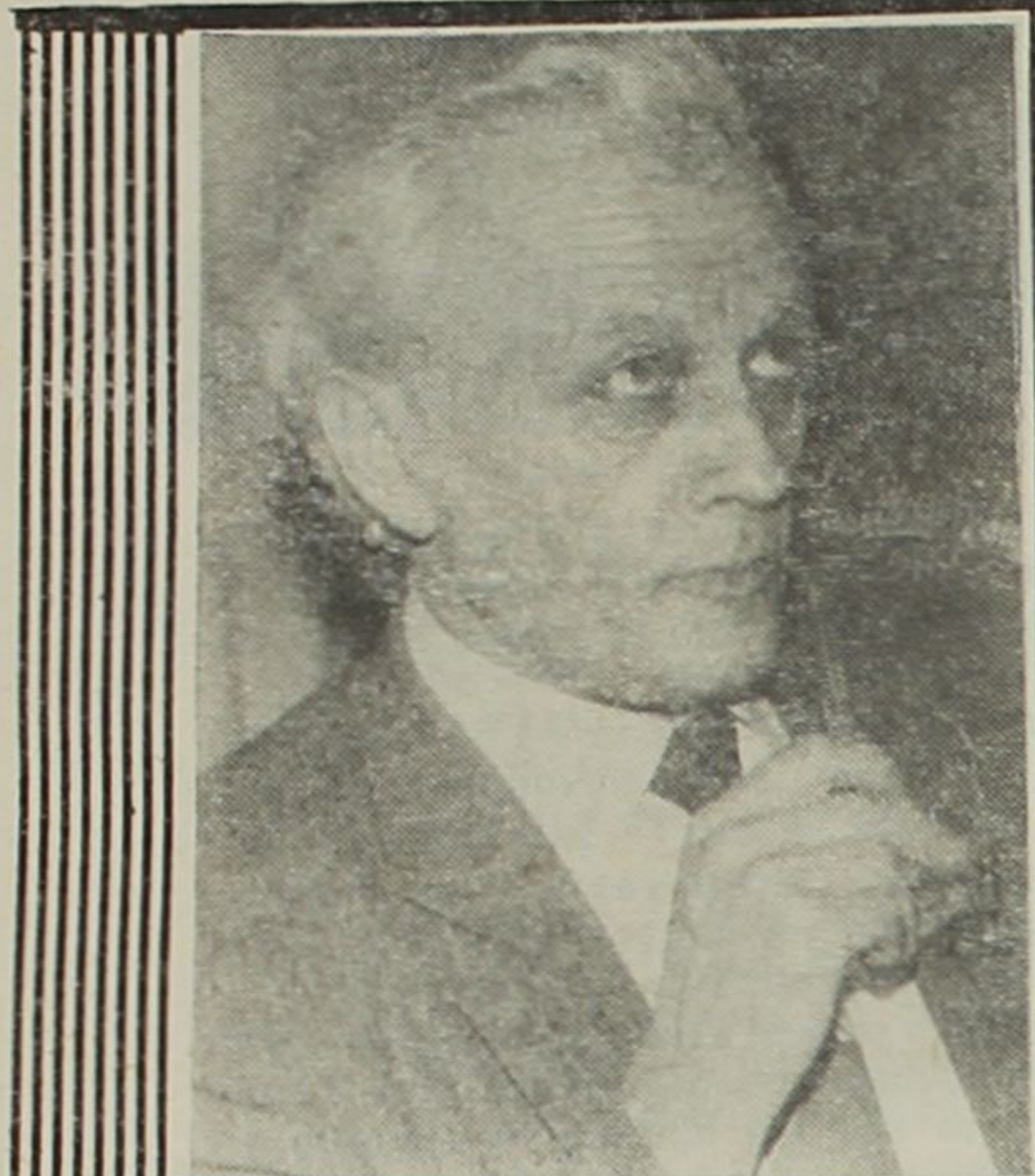

ДОСВІТНІ ВОГНІ

1

НЕЗАЛЕЖНИЙ ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНИЙ ТА ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖНІЙ ЧАСОПИС

№ 1 ТРАВЕНЬ-ЧЕРВЕНЬ 1991 РОКУ

На прес-конференції 10 квітня ц. р. народний депутат України Степан Хмара рішуче засудив злиття КПРС із державними структурами, однак зазначив, що він нічого не має проти існування Комуністичної партії з тим лише застереженням, аби ця організація перебувала в однакових умовах з іншими політичними партіями в Україні. КПРС (і її складова КПУ) обов'язково повинна покаятись перед своїм народом. „Без каяття не може бути прощення”, — підкреслив Степан Хмара.

У НОМЕРІ:

- Хроніка трагічного повстання, або Що замовчують радянські історики.
- Сповідь колишнього комуніста.
- Розповідь битого-перебитого розповсюджувача демократичної преси.
- Спогади дисидента.
- Коментарі, політичні портрети і карикатури.
- Календар пам'ятних дат.
- Науково-фантастичний памфлет.
- Вірш болю. Стрілецька пісня.

...Додому все просилася, а він мене
не відпускав

Фото Сергія Охримовича

Тільки там, під захистом мого лігва, ти будеш, Червона Шапочко, і суверенна, і незалежна, і... щаслива.

SW